

Kongehusets økonomiske Stilling er. Naar der er Tale om Landets økonomiske Stilling, er det jo for Ojeblikket et Særlende for hele vor sociale Udvikling, at, som jeg nævnte før, alle Samfundsklasser storme til Staten. Vi have fattige Bønder, vi have handlende, der sidde haardt i det, vi have Haandværkere, der føle sig trykkede af Storindustriens Konkurrence, vi have Fiskere, der møde her i Tinget med deres Krav om Forbedringer og Bøttelser, og vi have endelig, hvad jeg anser for den vigtigste af alle disse Underafdelinger af det sociale Spørgsmaal, selve Arbejderspørgsmaalet, for hvilket jeg jo i Ojeblikket maa siges at være Repræsentant, naar jeg taler imod Bevillingerne til Prinserne Christian og Waldemar. Ja, der er endog saa nødlidende Godsejere, der komme til Staten, saa selv de vilde formodentlig være interesserede i, at man saa vidt muligt stræbte efter en saa fornuftig Husboldningspolitik, som tentes kunde. Der maa spares, og jeg vil sige, at naar jeg tænker paa den Kredse, som jeg selv repræsenterer her i Tinget, og paa de med den sideordnede Kredse, som mine Partiøller repræsenterer, Kredse med høje Side- og Baghuse, hvor der er spærret for Lys og Luft, hvor det nødvendigeste mangler til Livets Ophold, saa føler jeg mig ikke forpligtet til at stemme for et Forslag som det foreliggende. Disse fattige, hvis Sag jeg netop taler i samme Ojeblik, som jeg taler imod Apanagebevillingerne, disse fattige have lært en Ting af Socialdemokratiet: de have lært at maale Afstanden mellem Baghuset og Slottet eller Palæet, mellem fattige og rige, mellem den Indtægt, der ydes de store i Samfundet, og den, der tilfalder de smaa. De have Lejlighed til at ræsonnere over dette Forhold, at en Prins har 65 Kr. daglig og en Arbejdsmand 2½ Kr. daglig at leve af, og mens Arbejdsmanden maa arbejde for at tjene dette, kan man jo ikke sige, at Prinsen behøver det; thi det siges jo i selve Lovforslaget, at for saa vidt Prinserne oppebære Apanage, skulde de ikke have Weberlag for deres Stats-tjeneste. Endvidere vil Arbejderen, som maa faa sig igennem med disse saa Henge, naar han naar den Tid, hvor han ikke kan arbejde, ikke saa ydet blot saa meget, at han kan føre en sorgfri Alderdom; der er her ikke Tale om 65 Kr. daglig, knap nok maatte om 65 Dre daglig. Den højtærede Konsejlspræsident henviste som Støtte for Lovforslaget til Prinsfamiliens Forøgelse. Det forekommer mig, at den højtærede Minister smilede, da han udtalte disse Ord; maatte var det et diplomatisk Smil; men derimod forekom det mig ikke at være diplomatisk at

henvise til Familiens Forøgelse for derigennem at søge en Støtte for Bevil-lingen. Den tidligere Konsejlspræsident udtalte i 1893, da han forelagde dette Lovforslag her i Tinget, at Apanagen ikke maatte ses fra Synspunktet: Statsunderstøttelse i Trangtilfælde; den nuværende højtærede Konsejlspræsident synes jo derimod ved at pege paa Familiens Forøgelse netop at ville antyde, at der maa være større Trang til Stede i Nar, end der var sidste Gang. Men i alle Tilfælde kan denne Trang jo kun være relativ, og jeg tror ikke, at Staten har nogen Opgave i Retning af, nogen Forpligtelse til at yde Understøttelse, hverken til den ene eller den anden Side, uden hvor der er en absolut Trang til Stede. Man har jo ellers den Skik, naar Arbejderne eller Smaafolk i det hele taget klage over ikke at kunne faa sig igennem med de smaa Midler, de have til deres Livsophold, at møde dem med den ubarmhertige malthusianske Lære, at de ikke maa sætte flere Børn i Verden, end de kunne sørge for. Om man nu vendte denne Sætning mod Prinserne? Det vilde jo dog være omtrent lige saa berettiget; Statsborgere ere jo begge Parter, Arbejderne saa vel som Prinserne. Jeg kunde sige, at, hvis Prinserne ikke evnede at faa sig igennem med de Midler, de have, ja, saa maa de bære sig ad som alle andre Statsborgere, de maa sætte Tæring efter Næring. Og de have i alt Fald en Udvej fremfor de fleste andre dødelige: de kunne gøre fordelagtige Partier, hvorom jeg med et Refrain fra en moderne Revu kunde sige: „Hvad jeg ogsaa tror, de gør, for de har gjort det samme før.“ Jeg synes, det vilde være et farligt Præcedens at hjælpe Prinserne. Tronsfølgeren her i Landet har 4 Sønner, og de vilde alle have den selv samme Ret til at møde i Folkerepresentationen med Anmodning om Statsunderstøttelse, som Prins Waldemar har. Men derved vilde man jo være kommen ind paa en Skraaplan, og man ved ikke, hvorhen man ruller tilsidst. Der vilde blive Tale om betydelige Beløb, jo mere den kongelige Familie udviklede sig. Vi have i alt 18 kongelige Prinsler herhjemme, som Landet kan siges at forsørge, og jeg tror derfor, at det vilde være rigtigt, om man stræbte efter at indskrænke Udgifterne til vort Kongehus saa meget som muligt og saa meget, som Grundloven i det hele tillader. For 16 Nar siden, ved den første Forelæggelse af denne Apanagelov, udtalte den daværende Repræsentant for Horsens, Folketingsmand Bajer, følgende: „Det blomstrende Dynastis Frugtætning kan jo blive saa rigelig, at man kunde fortryde, om man ikke i Tide